

2022 Yılında Ekonomik ve Sektörel Gelişmeler

2022 yılında Türkiye sigortacılık sektöründe toplam prim üretimi 235 milyar TL'ye ulaşırken %123,2 nominal artış gerçekleşmiştir.

EKONOMİK GÖRÜNÜM

Salgın sonrası toparlanma dönemi olacağına yönelik iyimser beklentilerle başlayan 2022 yılı, küresel ekonominin gündeminin yüksek enflasyon ve enerji krizi ile belirlendiği zor bir yıl oldu. Yılın ilk günleriyle birlikte patlak veren Rusya – Ukrayna savaşı yeni yıla ilişkin tüm iyimser beklentileri tersine çevirdi ve 2021 yılında, salgın kısıtlamalarıyla ortaya çıkan arz-talep dengesizliğine bağlı oluşan fiyat artışları, savaşın etkisiyle çok daha yüksek frekanslı bir artış eğilimine girdi.

Savaşın başlamasıyla birlikte, küresel ölçekte doğalgaz, petrol ve sanayi hammaddeleri pazarında önemli bir paya sahip olan bölgedeki üretim ve lojistik faaliyetlerinin durması, ardından Rusya'ya uygulanan ve kapsamı sürekli olarak genişletilen ekonomik yaptırımlar, başta ve özellikle Rusya'ya olan enerji bağımlılığı nedeniyle Avrupa pazarında; sonrasında dramatik bir hızla yayılarak küresel pazarlarda enerji ve emtia fiyatlarında hızlı ve keskin bir artışa neden oldu. Böylece, pandemi sonrası dönemde ilk belirtilerini gösteren enflasyon küresel olarak ciddi bir sorun haline geldi.

Enflasyonla mücadele ise özellikle gelişmiş ülke merkez bankalarının parasal genişlemeyi ve varlık alımlarını hızla durdurmasıyla başlamış; daha sıkı politika uygulamaları ve sert faiz artırımlarıyla devam etmiştir. ABD Merkez Bankası (Fed) 2022 yılında 425 baz puan faiz artışı yaparak politika faizini 2007'den bu yana en yüksek düzey olan %4,25-%4,50

aralığına yükseltmiştir. Avrupa Merkez Bankası (ECB) 2022 yılında, yılın ikinci yarısından itibaren başladığı artırımlarla politika faizini %2,50 seviyesine çıkarmıştır. BoE ise 2022 yılında 325 baz puan faiz artırımını yaparak politika faiz oranını %3,50 ile son 14 yılın en yüksek düzeyine yükseltmiştir.

Dezenflasyonist politikalar küresel ekonomik büyümeyi baskımlarken, Çin'in "sıfır-Covid" politikası nedeniyle devam eden tedarik sıkıntıları da büyüme üzerinde olumsuz etkilerini göstermiştir.

IMF, Ocak 2023 tarihli Dünya Ekonomik Görünüm Raporu'nda, dünya ekonomisi büyüme tahminini 2022 için %3,4 olarak yukarı yönlü güncellerken, büyüme hızını mevcut risklerin devam edeceği beklentisiyle 2023'te %2,9 seviyesinde olacağını açıklamıştır. Küresel ölçekte alınan tedbirlerin etkisinin 2024'te görülmeye başlayacağını belirterek 2024 için büyüme tahminini %3,1 olarak belirtmiştir.

Türkiye ekonomisi canlı iç talep ve net dış talebin katkısıyla yılın ilk üç çeyreğinde sırasıyla yıllık %7,5, %7,7 ve %3,9 oranlarında büyüme kaydetmiştir. Dokuz aylık büyüme performansı da %6,2 seviyesinde gerçekleşmiştir.

IMF, ülkemizin 2022 yılında %5,5 büyüme oranıyla dünya ortalamasının oldukça üzerinde bir büyüme performansı göstermiş olduğunu tahmin etmektedir.

Küresel bazda arz-talep dengesizliği ve artan enerji ve gıda maliyetlerinin de

TÜRKİYE SİGORTA

yansımasıyla 2022 yılı boyunca yukarı yönlü seyir izleyen TÜFE enflasyonu, zirveye ulaştığı Ekim ayının ardından, yıl sonu itibarıyla yüksek bazın ve liralışmanın etkisiyle %64,27'ye gerilemiştir. Yıllık Yİ-ÜFE de %97,72 ile Ocak 2022'den bu yana en düşük düzeyinde gerçekleşmiştir.

TCMB, politika faizini ilk iki çeyrekte %14 seviyesinde sabit tutmuş, Ağustos ayında gerçekleştirdiği para politikası toplantısında ise sanayi üretiminde yakalanan ivmenin ve istihdamdaki artış eğiliminin devamı açısından finansal koşulların destekleyici olması gerektiği değerlendirilmesini yaparak faiz indirim sürecini başlatmıştır. Politika faizini kademeli olarak %9 seviyesine kadar indirmiştir.

Türkiye'nin ihracatı 2022'de %12,9 artarak 254,2 milyar ABD doları ile rekor seviyeye çıkarken, ithalatı da %34 yükselerek 363,7 milyar ABD doları olmuştur. Dış ticaret açığı enerji başta olmak üzere emtia fiyatlarında gözlenen dalgalı seyir ve altın ithalatının da etkisiyle yüksek seyrederek 109,5 milyar ABD doları düzeyinde gerçekleşmiştir. Aynı dönemde cari işlemler dengesi 48,8 milyar ABD doları açık verirken, altın ve enerji hariç cari işlemler dengesi 50,8 milyar ABD doları fazla vermiştir.

SİGORTACILIK SEKTÖRÜ

Covid-19 pandemisinin devamında bozulan ekonomik dengeler, küresel tedarik zincirinde yaşanan sıkıntılar ve Rusya-Ukrayna savaşının sebep olduğu enerji ve emtia fiyatlarındaki yükselme ekonomilerde yüksek enflasyon ve ekonomik yavaşlamaya yol açarken sigortacılık sektörü üzerinde de baskı oluşturmuştur. Özellikle çip krizi motorlu taşıtlarda ikinci el piyasasında yönelime yol açarken inşaat sektörü maliyetlerin ciddi oranda artışına tanık olmuştur. Söz konusu durumlar kara araçları, kara araçları sorumluluk ve genel sorumluluk hasar maliyetlerini artırmıştır.

Swiss Re Institute'ün Temmuz 2022 tarihli SIGMA Raporu'na göre 2022'de toplam primlerin (hayat dışı ve hayat) 7 trilyon ABD doları çitasını ilk defa geçerek %6,1'lik güçlü bir nominal büyüme sergileyeceği öngörülmektedir. Ancak bu büyüme reel bazda bakıldığında bir önceki yıla göre %0,4 artışla yatay bir seyre işaret etmektedir.

Gelişmekte olan piyasalardaki prim artışının 2022'de %3,0 ve 2023'te %4,2 olarak gerçekleşeceği tahmin edilmekte ve bu artışların gelişmiş ülkelerdeki prim üretimlerinin üzerinde olacağı öngörülmektedir.

2022 yılında Türkiye sigortacılık sektöründe ise toplam prim üretimi 235 milyar TL'ye ulaşırken %123,2 nominal artış gerçekleşmiştir. Toplam üretimdeki payı %86,9 olan hayat dışı branşları prim üretimi %133,1 artışla 204,2 milyar TL olarak kaydedilmiştir. Toplam üretimdeki payı %13,1 olan hayat branşının prim üretimi ise %74,1 artışla 30,9 milyar TL seviyesine ulaşmıştır. Toplam üretimde en büyük payı %28,21 ile "Kara Araçları Sorumluluk" ana branşı almıştır.

2021 yaz dönemindeki yeniden açılmadan önce, 2022'nin ilk yarısı için yüksek bir baz etkisine neden olsa da pandemi ile ilgili kısıtlamalar ile mobilite ve hasar frekansları nispeten düşük seyretmiştir ve teknik kârlılık açısından olumlu yansımaları olmuştur. 2021 yılının ikinci yarısında yaşanan normalleşmeyle beraber takip eden dönemde hasar frekansında artışlar, ertelenen sağlık harcamalarının dönüşü, döviz kurlarındaki dalgalanmalar ile beraber artan yedek parça maliyetleri, yüksek seyreden enflasyon ve işçilik maliyetleri sonucunda sektör genelinde hasar oranlarının önemli şekilde yükseldiği görülmüştür. 2022 yılında özellikle oto branşında hasar frekansı ve maliyetler artmaya devam ederek sektörün teknik kârlılığı üzerinde baskı oluşturmuştur.

2022 Yılında Ekonomik ve Sektörel Gelişmeler

BRANŞLAR	2022	PAY(%)	2021	PAY(%)	DEĞİŞİM (%)
KAZA	4.711.981.091	2,31	2.443.378.083	2,79	92,85
HASTALIK-SAĞLIK	30.061.294.054	14,72	13.078.386.991	14,93	129,85
KARA ARAÇLARI	44.514.428.282	21,80	14.291.889.908	16,32	211,47
RAYLI ARAÇLAR	-	-	30.962	-	AD
HAVA ARAÇLARI	635.247.668	0,31	469.039.408	0,54	35,44
SU ARAÇLARI	2.188.365.682	1,07	1.058.942.244	1,21	106,66
NAKLİYAT	3.827.153.009	1,87	1.844.392.319	2,11	107,50
YANGIN VE DOĞAL AFETLER	27.342.082.776	13,39	14.046.572.235	16,04	94,65
GENEL ZARARLAR	21.954.729.978	10,75	11.038.240.939	12,60	98,90
KARA ARAÇLARI SORUMLULUK	57.584.634.954	28,21	23.308.761.216	26,61	147,05
HAVA ARAÇLARI SORUMLULUK	904.666.282	0,44	488.973.998	0,56	85,01
SU ARAÇLARI SORUMLULUK	237.847.913	0,12	88.526.945	0,10	168,67
GENEL SORUMLULUK	5.957.537.232	2,92	3.213.054.072	3,67	85,42
KREDİ	962.384.048	0,47	528.327.801	0,60	82,16
KEFALET	349.187.372	0,17	221.493.082	0,25	57,65
FİNANSAL KAYIPLAR	1.761.229.781	0,86	1.154.007.399	1,32	52,62
HUKUKSAL KORUMA	720.780.185	0,35	300.224.816	0,34	140,08
DESTEK	439.935.396	0,22	6.028.376	0,01	7197,74
HAYAT-DIŞI TOPLAM	204.153.485.703	86,87	87.580.270.796	83,17	133,10
HAYAT	30.858.314.007	13,13	17.726.737.287	16,83	74,08
GENEL TOPLAM	235.011.799.710	100,00	105.307.008.083	100,00	123,17

Kaynak: Türkiye Sigorta Birliği

SEKTÖRDE 2022 YILINDA MEYDANA GELEN MEVZUATA İLİŞKİN GELİŞME VE DEĞİŞİKLİKLER

2020/8 Sayılı Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasında Prim/Özsermaye Katsayısı Uygulamasına ve Azami Prim Artış Oranlarına İlişkin Genelgede Değişiklik Yapılmasına Dair Genelge (2021/6) yayınlanmıştır.

Bu Genelge ile 1 Ocak 2022 tarihinden itibaren geçerli olacak yeni düzenlemeye göre, sigorta şirketlerinin bir takvim yılı içinde ürettikleri Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası primleri toplamı, bir önceki yıl sonu özsermayelerinin 4 katını geçemeyeceği hükmü getirilmiştir. Bu genelge 01.01.2022 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Sermaye ve Yeterlilik Hesaplamasında Kullanılan Katsayılar Değişiklik Yapılması Hakkında Genelge

05.08.2016 ve 2016/29 sayılı Sermaye Yeterlilik Hesaplamasında Yazım Riski İçin Kullanılan Katsayılar Değişiklik Yapılması Hakkında Genelge'nin 1'inci maddesi ile değişiklik yapılan 23.08.2015 tarihli ve 29454 sayılı Sigorta ve Reasürans ile Emeklilik Şirketlerinin Sermaye Yeterliliklerinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmeliğin ikinci yönteme göre gerekli özsermaye başlıklı 8'inci maddesinin altıncı fıkrasının c ve h bendindeki katsayılar: Kara Araçları ve Kara Araçları Sorumluluk sigortaları için sırasıyla 0,15 ve 0,21 olarak değiştirilmiştir. Bu Genelge 01.01.2022 de yürürlüğe girmiştir.

Muallak Tazminat Karşılığında Kaynaklanan Net Nakit Akışlarının İskonto Edilmesi Hakkındaki 2016/22 Sayılı Genelgede Değişiklik Yapılmasına Dair Genelge (2022/22) yayınlanmıştır.

Bu Genelge ile muallak tazminat karşılığında kaynaklanan nakit akışlarının iskonto edilmesinde kullanılan iskonto oranı %14'ten %22'ye yükseltilmiştir.

Muallak Tazminat Karşılığında Kaynaklanan Net Nakit Akışlarının İskonto Edilmesi Hakkındaki Genelgede Değişiklik Yapılmasına Daire Genelge'nin 7'nci maddesinde yapılan değişiklikte, "Net nakit akışları finansal raporlama dönemi tarihi itibarıyla %22 oranı dikkate alınarak peşin değere iskonto edilir" ifadesine yer verilmiştir. Bu Genelge 30.06.2022 tarihinden itibaren uygulamaya alınmıştır.

Türkiye Sigorta, ilgili Genelge kapsamında belirtilen iskonto oranlarını 2022 ikinci çeyrek ve sonrası hesap dönemleri için iskonto tutarlarının hesaplamalarında kullanılarak finansallara yansıtmıştır.

2020/8 Sayılı Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasında Prim/Özsermaye Katsayısı Uygulamasına ve Azami Prim Artış Oranlarına İlişkin Genelgede Değişiklik Yapılmasına Dair Genelge (2022/24) yayınlanmıştır.

Bu Genelge ile 1 Ocak 2022 tarihinden itibaren geçerli olacak yeni düzenlemeye göre, sigorta şirketlerinin bir takvim yılı içinde ürettikleri Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası primleri toplamı, bir önceki yıl sonu özsermayelerinin 5 katını geçemeyeceği hükmü getirilmiştir. Bu Genelge yayınlandığı tarih olan 04.08.2022 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasında Tarife Uygulama Esasları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 31.08.2022 tarihinde Resmî Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

Bu Yönetmelik ile:

MADDE 1 – 14/7/2007 tarihli ve 26582 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasında Tarife Uygulama Esasları Hakkında Yönetmeliğin 15’inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(4) Poliçe düzenlemekten kaçındığı tespit edilen sigorta şirketlerinin Kurumca belirlenen sigorta branşlarında veya tüm sigorta branşlarında poliçe düzenleme ve yenileme yetkisi 3 günden az 30 günden fazla olmamak üzere geçici olarak durdurulabilir. Kaçınmanın devam etmesi halinde Kurul kararına istinaden bu süreler iki katına kadar arttırılabilir ve/veya diğer tedbirler uygulanabilir. Kurum, poliçe düzenlemekten kaçındığı tespit edilen sigorta şirketlerini ve bu fıkra uyarınca alınan tedbir kararını, 47 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 8’inci

maddesinin sekizinci fıkrasına dayanarak Kurul kararıyla resmî internet sitesinde ilan edebilir.

”MADDE 2 – Aynı Yönetmeliğin geçici 11’inci maddesinde yer alan 2022 yılı Şubat ayından itibaren aylık %1,5 (bir önceki ayın azami prim tutarları üzerinden) olarak” ibaresinden sonra gelmek üzere “, 2022 yılı Eylül ayından itibaren aylık %4,75 (bir önceki ayın azami prim tutarları üzerinden) olarak” ibaresi eklenmiştir.”

“(12) 1/9/2022 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere uygulanacak azami primler, 2022 yılı Ağustos ayında uygulanan araç grubu bazında 4. basamak azami primlerine; taksi, minibüs (sürücü dâhil 10-17 koltuk), otobüs (sürücü dâhil 18-30 koltuk), otobüs (sürücü dâhil 31 ve üstü koltuk), kamyon ve çekici araç gruplarında %10, diğer araç gruplarında %20 eklenerek uygulanır.”

MADDE 3- Aynı Yönetmeliğin Ek-2’si ekteki şekilde değiştirilmiş, aynı Yönetmeliğe Ek-3’ten sonra gelmek üzere ekteki Ek-3/A eklenmiş ve aynı Yönetmeliğin Ek-4’ünün 4’üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “üç” ibaresi “beş” olarak değiştirilmiştir.

Devam Eden Riskler Karşılığına İlişkin Genelge (2022 /27) yayınlanmıştır.

Bu Genelge ile:

i. Brüt hasar prim oranı kaza yılı esas alınarak cari dönem dâhil son dört üç aylık dönemin toplamı üzerinden endirekt işlerde dâhil edilerek hesaplanabilir. Kaza yıllarına karşılık gelen hasar prim oranının enflasyon, döviz kuru, asgari ücret artışı ve benzeri hususlarda meydana gelen öngörülmeleyen değişiklikler nedeniyle önemli ölçüde dalgalanmaların olması halinde aktüeryal dayanağının olması şartıyla dalgalanmanın yaratacağı yanılıcı etki şirket aktüerince en iyi tahmin esasları dikkate alınarak ve her bir çeyrek sonuçlarını kendi içinde yansıtabacak şekilde düzeltme yapılması mümkündür.

ii. Açıklanan yöntem alternatif olarak sigorta şirketleri tarafından brüt hasar prim oranı, yazım (iş) yılı esas alınarak cari dönem dâhil son dört üç aylık dönemin toplamı üzerinden endirekt işler de dâhil edilerek hesaplanabilir. Şirket aktüeri

tarafından gerçekleşen hasar tutarının hesaplanmasında, son yılda yazılan poliçeler açısından yazım (iş) yılına ilişkin hasar gelişim sürecinin olgunlaşmadığı hususu da en iyi tahmin esasları çerçevesinde dikkate alınır.

iii. Direkt üretimin %100’ünün Türkiye’de kurulan havuzlara devredildiği işler için ayrı hesaplama yapılması haline kullanılan brüt hasar prim oranı olan %105 oranı %100 olarak, diğer işler için kullanılan brüt hasar prim oranı %90 oranı %85 olarak kullanılır.

iv. Direkt üretimin %100’ünün Türkiye’de kurulan havuzlara devredildiği işler için ayrı hesaplama yapılmaması halinde kullanılan brüt hasar prim oranı %90 oranı %85 olarak kullanılır.

v. Hesaplama yöntemi değişikliği ve hasar prim oranının meydana gelen öngörülmeleyen dalgalanmaların yaratacağı yanılıcı etkinin arındırılmasını teminen şirket aktüeri tarafından yapılan düzeltmeler nedeniyle ortaya çıkabilecek olan olumlu fark, değişikliğin yapıldığı yılı takiben bir yıl boyunca kurumdan onay alınmadan kâr dağıtımında kullanılamaz, kâr dağıtımı için dikkate alınacak sermaye yeterliliği oranı hesaplamasında dikkate alınmaz.

Bu Genelgenin yayımı tarihinde 30.09.2022 tarihli finansal tablolarını hazırlamayan şirketler bu genelge hükümlerini 30.09.2022 tarihi itibarıyla uygulayabilir. 2019/5 sayılı Devam Eden Riskler Karşılığına İlişkin Genelge yürürlükten kaldırılmıştır.

Bunların dışında, KVKK gerekliliği kapsamında Şirket tüm düzenlemeleri yapmış ve faaliyete geçirmiştir.

IFRS 17 standartlarına uyum için finansal model ve süreçlerinin, iç raporlamalarının aynı zamanda sistem mimarisinin tasarlanması için IFRS 17 Standartlarına Uyum Projesi 2022 yılında da devam etmiştir. 2023 yılının ilk çeyreğinde tamamlanması hedeflenmektedir.